



Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. IV. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

manducatione spirituali, sine qua non potest esse salus. Consistit autem mystica hæc & spiritualis susceptio Eucharistiae, in incorporatione cum Christo, juxta illud Augustini Tractatu 26. in Ioan. Hoc est manducare illam escam, & illum bibere potum, in Christo manere, & illum manentem in se habere: unde cum per Baptismum incorporemur Christo, realis susceptio Baptismi, est mystica & spiritualis receptio Eucharistiae, & votum implicitum & virtuale illius; est enim (ut supra dicebamus) quædam inchoatio vite spiritualis, quæ ex se & ex natura sua ordinatur ad suam perfectionem, consummationem, & finem, qui non est alius, quam unio & incorporatio cum Christo, quæ fit in sacramento Eucharistiae. Ex quo fit, receptionem spirituales Eucharistiae, ejusque votum, causam esse ejusdem effectus, cuius est causa susceptio sacramentalis Baptismi, non tamen eodem modo; nam Baptismus in resuscipitur, est causa efficiens instrumentalis illius: Eucharistia verò spiritualiter recepta, est ejus causa finalis, & universalis. Ex quo intelliges, votum Eucharistiae, quo in Baptismo, & in aliis sacramentis implicite includitur, esse longe diversæ rationis à voto sacramentali Baptismi, & Pœnitentiæ, quod includitur in contritione, vel dilectione Dei super omnia; nam Eucharistia per modum finis, in Baptismo & in aliis sacramentis includitur, votum autem sacramenti Baptismi, vel Pœnitentiæ, per modum causæ efficientis, includitur in contritione vel in dilectione, unde votum Eucharistiae, causat primam gratiam, solum in genere causæ finalis; votum verò Baptismi vel Pœnitentiæ, eam in genere causæ efficientis instrumentalis producit. Per quod præcipua Adversariorum argumenta solvuntur, ut patebit ex dicendis §. sequenti.

35. Intelliges etiam ex dictis, speciali quadam ratione includi votum Eucharistiae in Baptismo, quæ non includitur in aliis sacramentis: Baptismus enim est initium vite spiritualis, Eucharistia verò ejus perfectio & consummatio: Sed initium vite spiritualis, speciali quadam ratione, ad suam perfectionem & consummationem, tanquam in finem inclinatur: Ergo Baptismus speciali quadam ratione inclinatur in Eucharistiam tanquam in finem, subindeque in Baptismo, speciali quadam ratione, includitur votum Eucharistiae ut finis.

§. IV.

Solvuntur objectiones.

26. Objicies primò auctoritatem D. Thomæ supra quæst. 65. art. 4. ubi agens de necessitate sacramentorum novæ legis, dicit Baptismum tantum & Pœnitentiam esse sacramenta necessaria necessitate mediæ, respectu cujuslibet, & sacramentum Ordinis respectu totius communitatis, alia verò solum ad melius esse necessaria pronuntiat: Ergo ex D. Thomæ Eucharistia non est necessaria necessitate mediæ ad salutem.

37. Respondeo D. Thomam loqui ibi de omnibus sacramentis, secundum quod sunt specialia quædam & distincta sacramenta, & per ordinem ad effectus quos habent causare in genere causæ efficientis; in quo sensu non dicimus Eucharistiam, esse necessariam, sed in alio supra explicato. Unde diligenter observandum est, & semper præ oculis habendum,

A ut sic præcipua Adversariorum argumenta diluantur, quod Eucharistia dupliciter considerari potest, primò in quantum aliquod sacramentum particulare, & sic habet influentiam per modum causæ efficientis in suam propriam gratiam, quæ confert, distinctam à cæteris: Secundo ut causa universalis aliorum sacramentorum, & sic habet influentiam in omnem gratiam, & in omnes effectus sacramentalis, quæ dantur per alia sacramenta; & ista causalitas est finalis, quia omnia sacramenta ordinantur ad Eucharistiam ut ad finem, quatenus in ea realiter continetur ipsa communicatio passionis Christi, & perfectissima unio ad ipsum, qui est finis omnium sacramentorum, & institutionis eorum. Primo modo votum Eucharistiae non est de necessitate sacramentali, quia cum ejus influentia sit universalis in omnia sacramenta, hoc ipso quod sacramentum Baptismi est necessarium, etiam Eucharistia intentata in illo, & implicite ac virtualiter intentata, necessaria erit.

Objicies secundo: Illud non est necessarium necessitate mediæ ad consequendam primam gratiam, sine quo prima gratia obtineri potest: Actum vero Eucharistiae potest prima gratia obtineri: Ergo votum Eucharistiae non est ad illam obtinendam necessarium necessitate mediæ. Major patet, Minor probatur: quia per solum Baptismum, vel Pœnitentiam, potest quis consequi primam gratiam, cum enim Baptismus & Pœnitentia sint sacramenta tuorum, ad productionem primæ gratiæ per se primò instituta sunt.

Respondeo concessa Majori, negando Minorem, & ad illius probationem, nego Consequentiam, quia in ipsa susceptione Baptismi vel Pœnitentiæ, implicite, & virtualiter, votum Eucharistiae per modum finis includitur, ut supra ostensum est.

Instabis: Votum Eucharistiae non includitur in sacramentis Extremæ Unctionis, Confirmationis, & Matrimonii: Ergo neque in Baptismo, Consequentia videtur legitima, ex patet ratione. Antecedens probatur. Qui recipit Extremam Unctionem v.g. potest habere voluntatem explicite, quæ proponat se amplius non communicaturum, post quia certò licet se statim moriturum: Ergo in susceptione Extremæ Unctionis, non includitur votum Eucharistiae.

Respondeo primò, negando Antecedens, nam etiam Confirmatio, Matrimonium, & Extrema Unctio, ordinantur ad Eucharistiam: nova Ioseph sumptionis sacramentalis, sed ad disponendum ad ejus effectum, qui est unio cum Christo, & vite æternæ, vel ad illum conservandam. Confirmatio roborat nos in fine, & reddit membra Christi fortiora, ad confitendum fidem ejus, & consequenter ad conservandam unionem cum Christo, quæ est effectus generalis omnium sacramentorum, principaliter tamen appropriatus Eucharistiae: & derivatus ab illa ut à fine: Extrema verò Unctio maxime ordinatur ad conferendam istam unionem cum Christo, in ultimo conflictu, ut præparet nos ad ultimam perseverantiam, & introitum in celum: & sic maxime respicit vitam æternam, quæ est proprius effectus Eucharistiae. Matrimonium significat conjunctionem Ecclesiæ cum Christo, & suo modo disponit ad illam conjunctionem: & similiter servit secundario, ad regendam vel mitigandam concupiscentiam, cujus repressio vel mitigatio, est maxima dispo-

Actio ad Eucharistiam, Ad probationem Antecedentis dicendum est, posse quidem hominem qui recipit Extremam Unionem, habere voluntatem explicitam, quā proponat se amplius non communicaturum; velle tamen non posse, quod Extrema Unio non ordinetur ad Eucharistiam tanquam ad finem, cum omnia sacramenta nova legis, ex sua natura & institutione id habeant unde propolium illud iterum non communicandi, tollit quidem seu impedit votum explicitum & formale Eucharistiae, non tamen votum ejus implicitum & virtuale, cum illud in receptione cujuslibet sacramenti imbibatur, ut ex supra dictis patet.

Respondeo secundò, dato Antecedente, negando Consequentiam; nam ut §. precedenti coroll. ostensum est, votum implicitum Eucharistiae in Baptismo (idem cum proportionem dicendum de Penitentia) speciali quadam ratione imbibitur, quā non includitur in aliis sacramentis; quia nimirum inchoatio vitae spiritualis, quā fit in Baptismo, specialiter ordinatur ad perfectionem & consummationem ejusdem vitae spiritualis, quā fit in Eucharistia, juxta illud quod ex Dionysio supra retulimus: *Non contingit aliquem perfici perfectione hierarchica, nisi per divinisimam Eucharistiam.*

Obijcies tertio: Si votum Eucharistiae esset necessarium ad consequendam primam gratiam, sequeretur quod ille qui suscipit aliquod sacramentum, aut facit actum charitatis, teneretur habere expressum desiderium communicandi, & recipiendi Eucharistiam, quamprimum possit: Sed hoc dici nequit: Ergo nec illud.

Respondeo negando sequelam Majoris: Tum quia votum Eucharistiae quod dicimus esse medium necessarium ad salutem, non est explicitum & formale, sed duntaxat implicitum & virtuale: Tum etiam, quia desiderium communicandi solum est votum & desiderium Eucharistiae, ut particulare sacramentum est, & respectu particularis effectus ejus: votum autem Eucharistiae quod dicimus esse de necessitate salutis, fertur ad Eucharistiam ut est causa universalis aliorum sacramentorum, & quatenus habet incorporare nos Christo, illique nos perficere unire, qui est finis omnium sacramentorum, D

ut antea declaravimus.

ARTICULUS V.

Quandòam Christus instituit Eucharistiae sacramentum:

§. I.

Praemittitur quod apud omnes est certum, & referuntur sententia.

Christissimum est secundum fidem; sacramentum Eucharistiae fuisse institutum à Christo in nocte cenae ultimae, factae cum Discipulis, pridie quam pateretur: Idem aperte testantur Evangelistae, praesertim Matthaeus cap. 26. his verbis: *Cenavit autem eis, accepit Iesus panem, benedixit, ac fregit, deditque Discipulis suis, & ait: Accipite & comedite. Hoc est corpus meum.* Et accipiens calicem gratias egit, & dedit illis dicens: *Bibite ex hoc omnes, hic est enim san-*

guis meus &c. Id etiam habetur in Concilio Viennensi, Clementinā unicā de reliquiis & veneratione Sanctorum, & in Tridentino sessione 13. cap. 1. ubi sic dicitur: *Ita majores nostri omnes, quotquot in vera Ecclesia fuerunt, qui de sanctissimo hoc sacramento diservierunt, apertissime professi sunt, hoc tam admirabile sacramentum in ultima cena Redemptorem nostrum instituisse.* Et cap. 2. *Salvator noster discessurus ex hoc mundo ad Patrem, sacramentum hoc instituit, in quo divitias divinisimae suae amoris veluti in nos effudit.* Idem proficitur Ecclesia in Canone Missae, verbis illis: *Qui pridie quam pateretur, accepit panem &c.*

Tres hujus rei congruentias assertit S. Thomas hic art. 5. Prima est, quia cum Christus vellet in propria specie discedere ab Apostolis, congruum fuit, ut seipsum relinqueret in specie aliena. Quam rationem insinuat Emilianus homil. 4. in Pascha, his verbis: *Quia corpus assumptum ablaturus erat ab oculis, & illaturus fideribus, necesse erat ut die cenae sacramentum corporis & sanguinis sui consecraret nobis, ut coheretur fegiter per mysterium, quod semel offerebatur in pretium.* Secunda est, quia cum sine fide passionis Christi non possit esse salus, juxta illud Apostoli ad Romanos 3. *Quem posuit Deus propitiatorem per fidem, in sanguine ipsius,* oportuit ut omni tempore esset apud homines aliquod repraesentativum passionis Christi, subinde quod Christus pridie quam pateretur, suae passionis mox futurae, memoriale nobis exhiberet in sacramento Eucharistiae. Tertia, quia ea quae ultimò dicuntur & fiunt, maxime amicis recedentibus, magis memoris commendantur, eo quod magis tunc inflammatur affectus ad amicos, & ea ad quae magis afficimur, profundius animo imprimuntur, proindeque ut sacramentum corporis & sanguinis Christi, vehementius commendaretur Apostolis, congruum fuit ut Christus in ultimo suo discessu ab eis, ipsum institueret. Addi potest quod testamentum fieri solent ante mortem testatoris: unde cum Christus in Eucharistia, suum corpus & sanguinem Discipulis, & aliis fidelibus, quasi testamento legaverit, ut dicitur Lucæ 22. convenientissimum fuit, ut pridie quam moreretur, mirabile hoc sacramentum institueret.

In hoc, ut dixi, conveniunt omnes fideles, sive Latini, sive Graeci, sed magna & celebris est inter illos controversia, de die quā Christus ultimam cenam cum Apostolis fecit. Graeci enim, ut suum ritum & sententiam de consecratione Eucharistiae in pane fermentato tueantur, asserunt Christum, cenam illam celebrasse non die aut lunā 14. primi mensis, nam tunc non licebat Judaeis comedere fermentatum, ut patet Exodi 12. sed die aut lunā 13. quo tempore Judaei, non azymis, sed fermentatis panibus utebantur.

Sunt etiam quidam ex Latinis, ut Stella in Lucam, Oleaster, Luyfius, & alii, qui eandem sequuntur sententiam, diverso tamen ducti fundamento: Ideo enim volunt Christum manducasse Agnum lunā 13. quia (inquunt) ita lex statuebat: quod enim dicitur Exodi 12. Agnum immolandum esse lunā 14. ad vespertam, existimant debere intelligi de prima vespere, quae est finis lunae seu diei 13. Graeci verò, licet admittant Agnum debuisse manducari juxta legem, lunā 14. in secunda vespere, addunt tamen Christum anticipasse unā die, & manducasse illum lunā 13. quod colligunt ex eo quod Ioan. 18. dicitur quod Sacerdotes non introierunt in Praetorium (ea scilicet die quā Christus crucifixus est) ut non contaminarentur, sed ut manducarent Pascha; Ex hoc